

ZAŁĄCZNIK 4

Wypis z Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach na środowisko (tekst jedn. Dz.U. 2021 poz. 2373) wraz komentarzem w zakresie wartości merytorycznej dokumentacji hydrogeologicznych

Art. 63. 1. Obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko stwierdza, w drodze postanowienia, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, uwzględniając łącznie następujące kryteria:

1) rodzaj i charakterystykę przedsięwzięcia, z uwzględnieniem:

- a) skali przedsięwzięcia i wielkości zajmowanego terenu oraz ich wzajemnych proporcji, a także istotnych rozwiązań charakteryzujących przedsięwzięcie,
- b) **powiązań z innymi przedsięwzięciami, w szczególności kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć realizowanych i zrealizowanych, dla których została wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, znajdujących się na terenie, na którym planuje się realizację przedsięwzięcia, oraz w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia lub których oddziaływania mieszczą się w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia w zakresie, w jakim ich oddziaływania mogą prowadzić do skumulowania oddziaływań z planowanym przedsięwzięciem,**
- c) różnorodności biologicznej, **wykorzystywania zasobów naturalnych**, w tym gleby, wody i powierzchni ziemi,
- d) ocenionego w oparciu o wiedzę naukową ryzyka wystąpienia poważnych awarii lub katastrof naturalnych i budowlanych, przy uwzględnieniu używanych substancji i stosowanych technologii, w tym ryzyka związanego ze zmianą klimatu.

2) usytuowanie przedsięwzięcia, **z uwzględnieniem możliwego zagrożenia dla środowiska**, w szczególności przy istniejącym i planowanym użytkowaniu terenu, zdolności samooczyszczania się środowiska i **odnawiania się zasobów naturalnych**, walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz uwarunkowań miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – uwzględniające:

- a) obszary wodno-błotne, inne obszary o płytkim zaleganiu wód podziemnych, w tym siedliska łąkowe oraz ujścia rzek,
- b) obszary wybrzeży i środowisko morskie,
- c) obszary górskie lub leśne,
- d) obszary objęte ochroną, **w tym strefy ochronne ujęć wód** i obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych,
- e) obszary wymagające specjalnej ochrony ze względu na występowanie gatunków roślin, grzybów i zwierząt lub ich siedlisk lub siedlisk przyrodniczych objętych ochroną, w tym obszary Natura 2000, oraz pozostałe formy ochrony przyrody,
- f) obszary, na których standardy jakości środowiska zostały przekroczone lub istnieje prawdopodobieństwo ich przekroczenia,
- g) obszary o krajobrazie mającym znaczenie historyczne, kulturowe lub archeologiczne,
- h) gęstość zaludnienia,
- i) obszary przylegające do jezior,
- j) uzdrowiska i obszary ochrony uzdrowiskowej,
- k) **wody i obowiązujące dla nich cele środowiskowe;**

3) rodzaj, cechy i skalę możliwego oddziaływania rozważanego w odniesieniu do kryteriów wymienionych w pkt 1 i 2 oraz w art. 62 ust. 1 pkt 1, wynikające z:

- a) zasięgu oddziaływania – obszaru geograficznego i liczby ludności, na którą przedsięwzięcie może oddziaływać,
- b) charakteru, wielkości, intensywności i złożoności oddziaływania, z uwzględnieniem obciążenia istniejącej infrastruktury technicznej oraz **przewidywanego momentu rozpoczęcia oddziaływania**,
- c) **prawdopodobieństwa oddziaływania**,
- d) **czasu trwania, częstotliwości i odwracalności oddziaływania**,
- e) **powiązań z innymi przedsięwzięciami, w szczególności kumulowania się oddziaływań** przedsięwzięć realizowanych i zrealizowanych, dla których została wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, znajdujących się na terenie, na którym planuje się realizację przedsięwzięcia, oraz w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia lub których oddziaływania mieszczą się w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia – w zakresie, w jakim ich oddziaływania **mogą prowadzić do skumulowania oddziaływań** z planowanym przedsięwzięciem,
- f) **możliwości ograniczenia oddziaływania**.

3. Obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko stwierdza się obligatoryjnie, jeżeli:

- a) możliwość realizacji przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1, jest uzależniona od ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
- b) **z karty informacyjnej przedsięwzięcia wynika, że realizacja przedsięwzięcia może spowodować nieosiągnięcie celów środowiskowych** zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza.

Pogrubioną czcionką zaznaczono przesłanki szczególnie istotne dla wód podziemnych.

Komentarz:

Zgodnie z wymogami ustawy karta informacyjna przedsięwzięcia (KIP) powinna zawierać podstawowe informacje o planowanym przedsięwzięciu, umożliwiające analizę powyższych kryteriów, a podstawowym źródłem wiarygodnych informacji w ww. zakresie powinna być dokumentacja hydrogeologiczna (DH), opracowana zgodnie z wymogami Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2016 r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej (Dz.U. 2016, poz. 2033), w której określa się zasięg wpływu oddziaływania dokumentowanego ujęcia (zasięg leja depresji). Za wyjątkiem DH bazujących na wynikach badań modelowych, zasięg leja depresji jest najczęściej oszacowany w sposób przybliżony za pomocą wzorów analitycznych (Sichardta, Kusakina), które zwłaszcza w przypadku poziomów o charakterze naporowym mogą wykazywać znacznie zaniżone wartości. W efekcie przyjęcia tej uproszczonej, lecz powszechnie akceptowanej, metodyki oraz nierespektowania ograniczeń wynikających z istniejących obszarów zasobowych ujęć, może dojść do lokalizacji zbyt wielu ujęć wód podziemnych w zbyt bliskich odległościach.

Choć z uwagi na wielkopowierzchniowy charakter jednolitych części wód podziemnych, korzystanie z wód do nawadniania upraw rzadko jest przyczyną nieosiągnięcia celów środowiskowych określonych dla poszczególnych JCWPd, to budowa sezonowych ujęć wód podziemnych, szczególnie w rejonie istniejących ujęć służących zbiorowemu zaopatrzeniu w wodę, staje się coraz częściej powodem lokalnych konfliktów, zwłaszcza w sezonie letnim (Matusiak, Przybyłek, 2017).

Bagatelizowane wpływy ujęć sezonowych, jest często wynikiem niskich wartości zasobów eksploatacyjnych, ustalonych dla tych ujęć w skali średniej rocznej. Analiza pozwoleń wodnoprawnych wykazuje jednak 3 – 4 krotny wzrost zapotrzebowania na wodę w okresach letnich w stosunku do wartości średnich, stwarzając potencjalne możliwości kumulowania wpływów eksploatacji sezonowej w tym okresie.

Proces ten rzadko bywa przedmiotem analiz hydrogeologicznych zawartych w DH dlatego też nie znajduje pełnego odzwierciedlenia w Karcie informacyjnej przedsięwzięcia związanego z sezonowym poborem wody na potrzeby rolnictwa i powinna stanowić przesłankę dla potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko wraz z opracowaniem raportu.

W przypadku ujęć sezonowych, oprócz warunków średniorocznych (przedstawionych w dokumentacji hydrogeologicznej), zakres raportu powinien uwzględniać analizę sezonowości wpływów poprzez określenie maksymalnego wpływu przedsięwzięcia i możliwości wystąpienia interferencji lejów depresji w sezonie, którego dotyczy pobór wody i zawierać w szczególności:

- opis przewidywanych oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko (ludzi, wodę, powierzchnię ziemi, zasoby naturalne, dobra materialne), obejmujący bezpośrednie i pośrednie, **skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania** na ww. elementy środowiska wynikające z wykorzystywania zasobów wód podziemnych;
- analizę możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem;
- przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego realizacji i eksploatacji lub użytkowania.

W przypadku stwierdzenia możliwości powstania sezonowej kumulacji oddziaływań ocena oddziaływania na środowisko i ujęcia wód podziemnych powinna być przeprowadzona z wykorzystaniem metod modelowania matematycznego przepływu wód podziemnych. W pozostałych przypadkach zasięg oddziaływania ujęć powinien być ustalony przynajmniej z uwzględnieniem analizy procesu filtracji nieustalonej podczas próbnych pompowań przy zastosowaniu wzorów uwzględniających rzeczywisty czas stabilizacji zwierciadła wody oraz z uwzględnieniem modułów zasobów odnawialnych (Dąbrowski S. i in., 2004, Dąbrowski S., Przybyłek J., 2005).

W przypadku gdy z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika potrzeba monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wydawanej po przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, powinien zostać określony obowiązek monitorowania ilości pobieranych wód oraz obserwacji statycznego i dynamicznego zwierciadła wód podziemnych (przed, w trakcie i po zakończeniu eksploatacji) oraz określać jego terminy i obowiązki co do przedłożenia informacji o jego wynikach regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska, organowi wydającemu decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach oraz innym organom, spośród następujących: – wójt, burmistrz lub prezydent miasta, – starosta, – marszałek województwa, – wojewódzki inspektor ochrony środowiska.

Literatura

1. Dąbrowski S., Górski J., Kapuściński J., Przybyłek J., Szczepański A. (kierownik naukowy), 2004 - Metodyka określania zasobów eksploatacyjnych ujęć zwykłych wód podziemnych. Poradnik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
2. Dąbrowski S. Przybyłek J. 2005 r. - Metodyka próbnych pompowań w dokumentowaniu zasobów wód podziemnych Poradnik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.

Poznań, dnia 30 stycznia 2022r.

Opracowała:

dr Magdalena Matusiak
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych
Instytut Geologii, Pracownia Hydrogeologii i Ochrony Wód
ul. Krygowskiego 12
61-680 Poznań
tel. 61 8296055